

Olje- og energidepartementet
postmottak@oed.dep.no

Kopi til Klima- og miljødepartementet
postmottak@kld.dep.no

Deres referanse: 21/1861-
Vår referanse: 2021/192
Dato: 23.10.2023
Publikasjonsnr.: NIM-B-2023-023

Oppfølging av tidligere dialog om menneskerettslige vurderinger av tiltak som kan føre til klimagassutslipp

Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM) viser til brev fra Olje- og energidepartementet (OED) 21. juni 2023 som svar til vårt brev 17. mars 2023 vedrørende dialog om menneskerettslige vurderinger av tiltak som kan føre til klimagassutslipp etter Grunnloven § 112 og HR-2020-2472-P.

OED viser i brevet til at den justerte saksbehandlingen ved plan for utbygging og drift av petroleumsforekomster (PUD) er i tråd med Grunnloven § 112 andre ledd. At departementet som følge av denne justeringen vurderer klimavirkninger av forbrenningsutslipp, er et skritt i riktig retning. Men OED kommenterer ikke NIMs spørsmål om 1) det rettslige grunnlaget for å unnlate å sende informasjonen om forbrenningsutslipp på høring, 2) det rettslige grunnlaget for å ikke utrede om forbrenningsutslippene er forenelige med relevante klimamål Norge har satt seg, 3) rettslige premisser for relevansen og etterprøvbareheten av nettovurderinger. Spørsmålene og grunnlaget for dem er utdypet i egne punkter i vårt brev av 17. mars. Det vises også til at Høyesterett generelt sett stilte strenge krav til saksbehandlingen på petroleumsområdet i HR-2020-2472-P avsnitt 182–184.

I brevet stiller NIM også spørsmål om HR-2020-2472-P avsnitt 222 og 223, der Høyesterett uttaler at «Dersom situasjonen på utvinningsstadiet er vorten slik at det vil vera i strid med Grunnlova § 112 å godkjenne utvinninga, vil styresmaktene både ha rett og plikt til ikkje å godkjenne planen» og at «styresmaktene vil kunne ha rett og plikt til ikkje å godkjenne PUD dersom omsynet til klima og miljø elles på det tidspunktet tilseier det». Departementet besvarer heller ikke NIMs spørsmål om når OED mener denne plikten til å nekte PUD inntre, men viser til vedtak fra Stortinget, og at «I § 112-saken understreker Høyesterett i plenum at det er opp til myndighetene hvilke tiltak som skal iverksettes for å sikre klima og miljø i tilfeller der lovgiver har tatt stilling til miljøproblemet». Dette klare utgangspunktet presiseres nærmere i dommens avsnitt 139 og følgende. Her fremgår det at § 112 ikke er en ren prinsipperklæring, men har et visst rettslig innhold, selv om terskelen for tilsidesettelse av stortingsvedtak og vedtak Stortinget har samtykket til, er svært høy for domstolene. NIMs poeng er imidlertid at forvaltningen har en plikt til å respektere og sikre Grl. § 112 fullt ut, uavhengig av hvor terskelen for tilsidesettelse av et vedtak i domstolene går. Slik vi ser det, forutsetter

dette at det gjøres rettslige vurderinger av når plikten til å nekte PUD av hensyn til klima og miljø inntreer.

Vi tok opprinnelig kontakt med departementet for å ivareta den rådgivningsfunksjonen vi har overfor offentlige myndigheter i medhold av NIM-loven § 3. Av samme grunn gjentar NIM at det etter vår vurdering er en rettslig risiko ved å fortsette nåværende saksbehandling uten å ta stilling til de *rettslige* spørsmålene vi her har stilt.

Vi stiller oss til disposisjon for videre dialog om temaet ved ønske eller behov.

Vennlig hilsen
for Norges institusjon for menneskerettigheter

Adele Matheson Mestad
Direktør

Hannah Brænden
Rådgiver

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har dermed ingen signatur.